

# ARADI KÖZLÖNY

## Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 fit	Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50	Egy órára . . . 1 „	Egy órára . . . 1.20

## Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főut. 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzeket a kiadás körüli panaszok küldendők.

**Hirdetések díja:**

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr Belsődíj külön . . . 30 kr  
Minden következőnél . . . 4 „ Nyilvtör sora . . . 15 „

## Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

## Ellenzéki interpellációk.

Arad, szeptember 28.

(—s.) Az ellenzéki sajtó hasábjain az utóbbi időben a most megnyílt országgyűlési ülészek kezdete alkalmából mindenféle igen harcias csatakiáltásokat olvastunk arról, hogy az ellenzék a szabadelvű Szapáry kormányt minő veszedelmes kérdésekkel fogja megostromolni. Az illető lapok elég elbizottak voltak e kérdéseket egyenként taglalgatni, úgy hogy mi sem mulaszthatjuk el azoknak megvilágítását a mi szempontunkból, amire különben a közvéleménnyel szemben az audiatur et altera pars legelemibb jogi alap tétel szerint föltétlen jogosultságunk van.

Lássuk tehát egyenként a hirhedt kérdéseket. Az első fő-fő interpelláció tárgyát, amint hírlik, — az elkeresztelés ügye fogja képezni. Hogy ez minő czélból és mily irányban fog történni, azt mi elgondolni sem tudjuk s ebbeli kíváncsiságunk teljesen kielégítetlenül fog maradni, mert semmi újabb ok föl nem merült, ami az ellenzék interpellálására indíthatná. Ez ügyben az ellenzék megtette interpellációját az ideai budget tárgyalásakor, a mire a kormány megadta válaszáat, azóta t. i. a budget letárgyalása óta semmi sem történt, mert a szünet alatt nem is történhetett semmi. A kormány álláspontját Szapáry Gyula gróf miniszterelnök és Csáky Albin gr. szakminiszter akkor kimerítően kifejtettek s egyuttal bejelentették a részleges polgári anyakönyv vezetés szerencsés eszméjének megvalósításában keresik a megoldást, mely czélból ily értelmű törvényjavaslatot szándékoznak beterjeszteni. Ezt

tudja mindenki s tudja az ellenzék is jól. A kormánynak ezen álláspontja azóta egy hajszálnyit sem változott s ez okból csakugyan értelmetlen volna ez ügyben bármínő interpelláció. A kormány ígéretének beváltását nem fogja elmulasztani, arról mi bizonyosak vagyunk, ha pedig az ellenzék abban nem bizik, legalább is elhamarkodott dolog olyan dolog miatt felelősségre vonni akarni, aminek teljesítési ideje még el sem következett.

Azt olvastuk továbbá, hogy az ellenzék a komáromi Tiszajubileumi események miatt is készül interpellálni. Erről sem tudjuk kitalálni mi czélja lehet, mert Komáromban semmi államellenes felekezeti actió nem történt, sőt ellenkezőleg a szónokok mind arra helyezték a nyomtatékot, hogy a fennálló törvények fennartásának szükségét hangsúlyozták. Ennél pedig törvényesebb álláspontot nem ismerünk. Az pedig, hogy a reformátusok vallásuk várának ormára a zászlóukat kitűzték, senki sem tilthatja el nekik ép oly kevéssé, mint más felekezetnek, mely azt hasonlólag megtette. A kormánynak tehát valósággal semmi köze a komáromi eseményekhez.

Az esetben azonban az ellenzéknek van készletben ismét, egy interpellálási tárgya, t. i. a legutóbbi nemzetiségi események. Ezzel az interpellációval az ellenzék mindenekelőtt önmagát fogja kompromittálni, mert mindenki jól tudja, hogy néhány hóval ezelőtt az ellenzék abból csinált nagy lármát, hogy a kormány a nemzetiségekkel paktál, most pedig azért akar vádat emelni, hogy a kormány a nemzetiségekkel nem paktál. Sem az egyik sem a másik vád, nem

igaz és nem jogosult, mert a kormány akkor is megtette s most is megteszi törvényes és alkotmányos kötelességét, de azért semmi felelősség őt nem terheli s nem is terhelheti, hogy az orosz rubel hatása nálunk ép úgy nyilvánult, mint a külföldön is.

Legtöbb reményt helyez az ellenzék a Kossuth-kérdés ügyében teendő interpellációjába, mert ezt nagyon népszerű témának tartja, mi azonban ép oly tapintatlan eljárásnak véleményezünk.

Hazánk történelmének tiszteletreméltó nagy fia csak a múlté, a jelennel szemben ő maga égette föl maga mögött a hidat. Mit akarnak hát az ellenzéki szélső urak? A multat akarják a jelen ellenében forszírozni? Kossuth Lajost, a merev tagadót a koronás királylyal szembe állítani? Mily politikai éretlenség ez, főképez azután, hogy a nemzet oly tapintatosan rőtta le háláját és kegyeletere jeleit a kilenczven éves aggastyánnal szemben, tehát minden megtörtént, amit Kossuth Lajos elvárhatott, mily politikai éretlenség ezek után az ügyét politikai téren forszírozni?

Ebben a kérdésben tehát épen az ellenzéknek kellene egy interpellációt a nyakába akasztani az interpellációért, nem pedig a kormánynak, mely a Kossuth-ünnepélyekkel szemben kifogástalan korrektséget tanusított.

Hol van tehát a kormánynak a sebezhető Achilles sarka? Tárgyilagosan keressük, de nem tudunk rá akadni, mert absolute nincs. Az ellenzék hir szerint tervbe vett interpellációját tehát zajtalanul fognak elpukkanni, mint a szappan buborék, annál is inkább, mert a kor-

## TÁRCSA.

— Szeptember 29. —

### Nagyon késő?

— Az „Aradi Közlöny”-nek fordította: —  
Ursula Darinka.

— Ön tudja, mit kell tennie, kisasszony! Igen kérem rendeleteimet a legszigorubbán teljesíteni. Ha ön tán elfárad min nem is csodálkozom, kénytelen leszek Werner urat felkérni hogy más betegápolót hozasson.

Igen sajtáságos módon adta az utasításokat, tán úgy, hogy az udvariasság ellen is vétett, de hát ő orvos volt s szokva volt szigoruan megkövetelni rendeletei teljesítését.

— Iparkodni fogok kötelességemet teljesíteni, — válaszolta ő egyszerűen.

— Jó estét — mondá az orvos s távozott. Kinek az üdvözlészt szólt, várt, míg az orvos léptei elhangzottak s aztán a másik szobába nyíló ajtóhoz ment s hallgatódzott. Boldog mosoly jelet meg ajkain.

— Mindketten alszanak, Maria s az édes kis Baby, — nekem úgy tűnik fel, mint ha nyugodt, lélegzet-vételüket hallanám. Istennek hála, a veszély már elmúlt — tevé hozzá halkan.

A nehéz függöny leereszkedett nesztelelenül — egy széket tolt az usztahoz s egy könyvet vett elő, de nem tudot olvasni —

gondolatai folytonosan ott kalandoztak a nagy világban.

A nagy világban? Mit törődött ő — a már nem fiatal leány a nagy világgal? Kötelességteljesítés kis körben, ritkán elismerő, még ritkábban egy szívélyes s tán soha egy szeretetteljes szó, nem ez-e az ő sorsa? Egy szeretetteljes? . . . . . Ne vétekez Klára, nem fekszik-e ott benn a hugod, ő, kiért mindent feláldoztál, kit te neveltél fel, bár magad is csak gyermek, voltál. Nem szeret-e ő is téged, mint te őt? És az ő gyermeke, Hugó gyermeke, nem fogja-e szeretni nagynénjét? Miért vágyódoz boldogság után, hisz az számodra már nem létezhetik, az már késő?

Három éve, hogy az élénk, kedves és vig s mégis oly komoly tiszt családjuk nyugalmas körébe először belépett, három hosszú év, a melyek mégis igen gyorsan elmúltak. Ő megkedvelte őt az első napon, midőn Werner örnagy nagybátyuk ajánlólevelével kezében megjelent a két magányosan élő testvérnél; ő meg szerette őt, midőn jobban megismerte, s aztán önkénynt visszalépett, midőn észrevette, hogy huga egész odaadással csügg Hugón. S nem cselekedett-e jól, midőn arról gondoskodott, hogy egymáséi legyenek azok, kik koruknál s természetüknél fogva egymásnak voltak teremtvé. Nem jól cselekedett-e, midőn látván, hogy Werner hozzá közeledik, hidegen visszautasította?

— Klára, Klára! — hallatszott halkan a mellékszobából?

Jövök már, szívem, jövök!

Néhány kézsorítás — s ismét könyvével ült; s gondolkozott. Magányosan teltek el napjai — úgy tett — mintha szakítani akart volna mindennel hisz már 32 éves. Harminczkét éves? a tükörbe pillantott. Na igen, ő még mindig nagyon csinos, de tán a lámpa világa rejti el a késő nyár első nyomait. Harminczkét éves s mégis úgy bánt vele az orvos, mint egy tapasztalatlan gyermekkel, kire mitsem lehet bízni. Mily bizalmatlanul nézte az orvos, midőn Werner, a hadgyakorlatra való menés előtt mint a betegápolót bemutatta.

— Lesz-e a kisasszonynak ahhoz kitartása, betegápolás nem gyermekjáték — mondá majdnem nyersen. Mily gunyosan, mily keményen hangzottak sokszor szavai s mégis mily gondos, barátságos s mily jóságos tudott lenni. Hányszor kérte az utolsó napokban kimélje magát, úgy szolván haragudott, mert nem akarta hugát magára hagyni egy pillanatra sem s mert az ápolói tisztet senki másra bízni nem akarta. „A betegek önzök kedves kisasszony, nem is szabad mindent kedvökre hagyni. Vannak mások is, kik ép úgy elvégzik a beteg körül: teendőket, mint ön, s valóban esztelenség, határozottan esztelenség, hogy nővére az ön áldozatkésztségét tulságosan igénybe veszi.” A szegény Maria, nem is kép-

mány a beterjesztendő közigazgatási javaslatokkal és a múlt évi 30 millió fölösleggel záradó zárszámadásokkal és a jövő évi budgettel nagyméretű munkálkodásának fényes bizonyítékait fogja adni.

### Belföld.

#### A képviselőház ülésel

Az állami számvevőszéki elnökségre a ki jelölés — mint halljuk — a képviselőház szombati ülésén fog megtörténni, a mely ülésen tudvalevőleg a pénzügyminiszter is megtartja exorzéját. További érdemleges üléseket október hó első felében nem fog a ház tartani.

#### Az elkeresztelési kérdés.

Az elkeresztelési kérdés rendezéséről több budapesti és bécsi német lap azt jelenti, hogy az küszöbön áll a az 1890. februári rendelet eljöttése, illetőleg visszavonása útján fog megtörténni. A magunk részéről írja a „P. H.” ezeknek a híreszteléseknek nem adunk hitelt. Ellenben — a mint halljuk — a képviselőházban, talán már csütörtökön, többrendbeli interpellációt fognak az elkeresztelési kérdésben Csáky gr. miniszterhez intézni, de bizonytalan, hogy a miniszter szükségét látja-e már ez idő szerint a nyilatkozásnak.

### A parlamenti harcz.

Budapest, szeptember 27.

Alábbi cikket jeles publicistánk és veterán írónk, Paulsky Ferencz tollából kaptuk a „P. Cor.” útján.

A július hóban elnapolt országgyűlés folytatja munkálkodását. A szabadelvű párt értekezletén egész egyszerűen és tárgyilagosan kifejtette a kormány programját, mely szerint a legközelebbi ülésen megválasztatnak a delegáció tagjai, mire a kormány be fogja terjeszteni úgy a jövő évi költségvetést, mint a reformjavaslatokat. Mialatt a delegáció ülészik, a ház bizottságai a költségvetést és a reformokat fogják tárgyalni, melyek közt természetesen a közigazgatás államosítása képezi az ülészak legfontosabb feladatát. A delegáció munkálatainak befejezte után következik a költségvetés, és amint ezt megszavazták, az államosítás, amelyre a tárgyalások sulypontja esik.

Ugyanez időben fejtette ki gróf Apponyi és hű fegyvernöke, Beöthy az ellenzék programját Jászberényben és Kasán, amely ellenzék a sokszoros változás után most a nemzeti párt nevével igényli magának. A pártvezér nyíltan kijelenti most, hogy ismét kibontja a harci zászlót és megüzeni a

hadat Szapáry gróf kormányának, nem csupán intézkedéseinek. Beöthy nem hogy az egyes minisztereken egy szányi jót sem, Apponyi a kormányrendszert s főleg annak oszlopát, a miniszterelnököt támadja meg s nyilatkozik különösen a felekezeti zavarok és az oláhok agitációja felől, melyek meglazítják a nemzet egységének és szilárdságának tudatát, míg a nehézségeket a kormány okozza képtelensége által s nem tudja azokat megszüntetni. A közigazgatás államosítására, amely pedig éveken át volt Apponyi vezetése alatt a párt jelszava, többé nem fektet sulyt, ellenben a Kossuth-kultuszhoz ünnepi tüzáldozattal adózik, a minek a szélsőballal kötött szövetséget kell megerősítenie.

Elkeseredett parlamenti harcz van tehát kilátásban, egy egészen személyes küzdelem, itt Apponyi! itt Szapáry — annyival elkeseredettebb, minthogy belátja Apponyi, hogy nincs kilátása győzelemre s reményei, hogy a szabadelvű párt kebelében szakadást idézhet elő, meghiusulnak ama bizalmon, melylyel a párt viseltetik Szapáry gróf iránt. A kettős ellenzék természetesen a költségvetési vitát fogja csatamezőnek választani s még az obstrukciótól sem riad vissza, csak hogy megakadályozza a közigazgatás államosítását és bebizonyítsa, hogy Szapáry gróf nem képes keresztülvinni programját, mert az államosításnak ugyanaz a fontossága van a Szapáry-minisztériumra, mint az ir homerulának a Gladstone-kormányra. Csak az államosítás által lehet ama kedvezőtlen állapotokat elhárítani, gyökeresen megszüntetni, melyek a vármegyékben a választott hivatalnokok igazgatása alatt történnek, kik egyes helyi klikkek teremtményei és a trvhatósági közigazgatást minden megyében családi kompromiszumok zsákmányává lenni engedik. A nemzetiségek agitációját, főleg az oláhokét, szintén csak az államosítás által lehet elnyomni. Hisz az oláhokra nézve a nemzeti kérdés nagyrészt kenyérkérdés, mert a román fiatalok, kevés kivétellel, vagyontalan s nem áll összeköttetésben a magyar földbirtokosokkal, akik különösen Erdélyben hangadók a választásoknál. A szegény oláh ifjunak, aki szorgalmasan elvégezte tanulmányait, minden törvényhatósági állásról le kell mondania a megyei szolgálatban majd ha a kinevezés lép a választás helyébe remélheti csak, hogy hivatalhoz jut, most természetesen az agitátorok zászlója alá áll.

A parlamenti harcz, amely elé megyünk, tulajdonképp párbaj lesz Apponyi és Szapáry

közt, inkább a veszélyek, mint az elvek küzdelme, mert mind a kettejüknek politikai alapelvei oly közel állnak egymáshoz, hogy csak gyakorlott szem tudja köztük a határt megkülönböztetni, de a vezérek oly mereven állnak egymással szemben, hogy együttthaladásuk teljes lehetetlenségévé lett. Apponyit már 18 esztendő óta ismerjük az ellenzék padjain, láttuk, mint lett az ultramontán — konzervatív hernyóból többszörös vedlés után most egy ragyogó pillangó, melynek csillogó szin-pompája minden szemet megveszteget; beszédei ugyanazt az élvezetet nyújtják, melyet egy színész mesteri játéka nyújt, aki egészen beleélte magát szerepébe. Most az agitátor szerepében tetszeleg, fel akarja kelteni a nemzetet érzéketlenségéből, tanuljon meg a nemzet teljes erejéből a karni, akkor aztán ténynyé is lesz az akarata. Ezt a szót Kossuthtól tanulta Apponyi, aki néhány nappal ezelőtt mondta azt, de Kossuth szótárában természetesen más, mélyebb értelme van annak, mint a nemzeti párt vezérének kommentárjaiban, a ki tulajdonképpen csak egy akaratot vár a nemzettől, azt t. i., hogy Apponyi gróf állítsa a kormány élére.

Gróf Apponyi fényes ékeskészlésével szemben áll Szapáry egyszerű beszédmódja, aki nem szép frázisokkal ékeskedik, hanem az által győz meg, hogy minden egyes szavánál érsi az ember, miszerint az, amit mond hű kifejezése egy, a haza husszu szolgálatában megérett államférfi benső meggőződésének, aki a nemzet következetes előrehaladását nem hamarhadja el s mindig csak annyit állit maga elé feladatul, amennyit az adott körülmények közt el lehet érni. Ez biztosítja számára a korona és a ház bizalmát, ez teszi őt a nemzet vezérévé, mely egész terjedelmében ismeri a különbséget az agitátor szónoklatának pompája és az államférfi ciztudasat működése közt és ez utóbbit erős bizalma által méltányolja.

### Tanügy.

#### A fa- és fémipari szakiskola.

— Felhívás beiratkozásra. —

Az aradi államilag segélyezett fa- és fémipari szakiskolában a beiratások szeptember hó 28-án (szerdán) délelőtt 8—12-ig és délután 3—6-ig az iparsház földszinti tanácstermében tartatnak.

Rendes tanulókul fölvételnek beszegődtetett butor s épület-asztalos, esztergályos, képfaragó, gép-, épület- és műlakatos tanulókul ha legalább a közép vagy polgári iskola két

zelhette másként Klárát, csak úgy, mint ki érte él, érte tesz mindent; ő tehát önző volt annélkül azonban, hogy annak tudatával birt volna.

Csengettek. Az inas ajtótt nyitott:

— Az orvos ur, kisasszony!

Klára összerozzent. E szokatlan időben máskor nem jött, tán veszélyesnek találja a beteg állapotát, vagy csak azért jött, hogy ellenőrizze az ő ápolónői teendőit; A gondolat hogy ő épen ő kételkedik az ő megbízhatóságában, a vért halavány arczába kergette.

— Jó estét, kisasszony — köszönt Hallert orvos. Épen erre mentem még egyszer tudakozódni kívántam a beteg állapota felől.

De most nem lépett szokása szerint mind járt a betegszobába, hanem az asztalnál állva maradt szemben Klárával.

— Mária, jól van-válaszolá halkán. Néhány percz előtt nála voltam, vizet kért s aztán ismét elaludt.

— Jobbat nem is kívánhatunk az alvás többet tesz, a mi összes orvosi tudományunknál. Magának is kellene az alvás nagy urától jó receptet kérni, hisz maga is bágyadtnak látszik, s zavart szemel ellentmondanak arca lázas pirjának.

— Igen jól érzem magam, különben sem voltam még soha komoly beteg. — Mért nem megy már el? Hisz neki nem szokása másról, mint betegéről beszélgetni, s most még le is ül.

— Nics is rendjén az. Egészséges embernek egyszer betegnek is kell lennie, mire valók lennének különben az orvosok? Nem gondolja maga is?

Látszott, hogy Hallert csak azért beszélt, mert a hallgatás kínos lenne. Klára soh sem hallott e különben oly komoly férfi ajkáról ily ellentéteket — jobbnak látta nem válaszolni. Az orvos háromszor is megforgatta az asztalon levő könyvet, mintha bekötése felette érdekelné, aztán hirtelen szólt.

Ma igen udvariatlan voltam, ismét igen illetlen önnel szemben Klára kisasszony. — Igy még sohasem szólította. — Csodálatos, hogy pályám nem pendítette meg szivem gyöngédebb hurjait — sőt még keményebbé tette — meggyőződés, hogy bizony az orvosi működés inkább érzéketlenebbé teszi az embert, mintsem megpuhítaná.

— Nem vettem észre, hogy ma máskép viselte volna magát, mint máskor orvos ur.

— Valóságos asszonyi felelet — kétértelmű és kétélű! De én igen is illetlen voltam, s őszintén szólva azért jöttem, hogy bocsánatát kérjem, Klára kisasszony.

— Ez valóban szükségtelen, eléggé megöregedtem, hogy ne legyen többet oly érzékeny, mint valamely bakfis.

— Épen ezért illedelmesebbnek kellett volna lennem. Igazán gyengédtem voltam

ismét felhozni az ápolónői teendőket, hisz kitünőbbet magánál nem is lehetne találni.

Klára mélyen elpirult, de ez elismerés igen jól esett lelkének.

— Azt is be kell vallanom, nem haragítani akartam, — csak bánt, mért nem vigyáz magára — maga valóban nem arra való, hogy napjait betegápolással töltse.

Klára önkénytelen elmosolyodott, hisz az orvosnak oly különös módja volt, ha bókolni akart, — de mégis érezte, hogy ez elismerő szavak őszinték voltak.

Köszönöm kedves orvos, de én igen jól érzem magam, mint betegápoló — s szeretném magamat egészen ezen hivatásnak szentelni.

— Eszteleenség — mondá az orvos hirtelen. — Bocsánat Klára kisasszony, de bánt, ha önt így hallom beszélni. Tisztelet, becsület a betegápolás iránt érzet vonzalmának, de magának másutt kell jövőjét átélnie, mint betegszobában vagy kórházban.

— Egy már nem fiatal leány nehezen talál hozzá méltó foglalkozást, de mégis vágyodom utána, különösen, mióta Mária férjhezment.

Az orvos idegesen tette székét ide, majd oda. A nő valódi hivatása egy férfit boldoggá tenni — mondá végre szárazon.

— En nem tagadhatom — mondá Klára s úgy tett, mintha felállni akarna, mert a beszéd már terhére kezdett válni.

osztályát vagy az elemi iskola hatodik, illetve az alsófokú ipariskola harmadik osztályát sikeresen elvégezték, vagy ezeknek megfelelő fölvételi vizsgát tesznek le.

Rendkívüli tanulókat fölvétnak a kevesebb előképzettséggel bíró segédek és tanulók is, de ezek csak egyes tárgyakat hallgattnak.

Beiratáskor minden növendék tartozik bemutatni keresztlevelét, iskolai bizonyítványát, himlő elleni beoltásról szóló bizonyítványát a tanonczszerződését.

A rendes tanulók fölvételi-díjat és tandíjat nem fizetnek, de tartoznak magukat, az iskolában szükséges tanszerekkel ellátni.

A mester urakat kérjük, hogy tanulóit beiratásánál lehetőleg jelen lenni sziveskedjenek és erre a tanuló szülőjét esetleg gyámját is fölkérjük.

A fa- és fémipari szakiskolával kapcsolatosan Arad szab. kir. város az iparos segédek számára esti tanfolyamot szervezett, az iskolát állított föl. Ez iskola hallgatója lehet mindazon segédek, ki első sorban a fa vagy fémipari szakban másodsorban olyan ipari szakban dolgozik, hol a kép fontossággal bír.

A szakrajziskolában a beiratások szeptember hó 25-én és október hó 2-án mindegykor délután 4—6 ig az iparosok földszinti tanácstermében tartatnak.

Az iskola felügyelő-bizottságának határozata folytán a szakrajziskolába lépő minden egyes segéd 1 frt beiratási és az egész tanévre 1 frt tandíj fizet, ezenkívül tartozik magát, az iskolában szükséges tanszerekkel ellátni.

**A fa- és fémipari szakiskola és az ezzel kapcsolatos ipari szakrajziskola igazgatósága.**

### Időjárás.

*Legnyomás:* reg el 7 órakor 765.4 mm., délután 2 órakor 763.3. *Hőmérséklet:* reggel 7 órakor  $10^{\circ} + 17.5$ , délután 2 órakor  $10^{\circ} + 26.0$ . *Szél irányja és ereje:* reggel 7 órakor K. 4, délután 2 órakor DK. 3. *Felhőzet:* reggel 20-rútt, délután többnyire derült. *Csapadék:* az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

### Felhívás előfizetésre.

Az idei utolsó évnegyed alkalmából ismét felhívjuk t. közönségünk figyelmét az előfizetések megújítására.

Törekvéseinknek eddig tapasztalt méltatása buzdítás nekünk a jövőre s igyekeznünk minéi inkább alkalmazkodni a hírlapolvasó közönség igényeihez. Ez okból kerüljük a közélet eseményeiről közölt tudósításokban az egyoldalúságot és részrehajlást, hanem megirunk minden közérdekű dolgot lehető hűséggel és részletességgel, hogy közönségünk minden irányban, az igazság elferdítése nélkül, legyen lapunkból tájékoztatva.

Programmunk a régi marad. Az **ARADI KÖZLÖNY** ezentúl sem lesz híve a botrány-

vadászó, erőszakolt szenzációnak, a családok és egyesek magántügyei irányában gyakran tanusítani szokott kiméretlenségnek, hanem marad az olvasó jó barátja, panaszainak, érdekeinek szives közvetítője minden irányban, a napi és politikai élet hű tükré és tájékoztatója.

Vezércikkeinkben foglalkozunk politikai kérdésekkel, a mint azt a nevezetesebb események magukkal hozzák, fölöljük a társadalmat és közgazdaságot, de leginkább **ARAD MEGYE ÉS ARAD VÁROS** aktuális ügyeit, annak a fejlődés, előbbremenetel érdekében szükséges mozzanatait stb.

Tárczáink eredetiségét és változatosságát majd minden nap van alkalmunk bebizonyítani a közönség előtt. Vidéki tudósítók száma folyton szaporodik, **HÍRROVATUNK** a leggazdagabb. Kiváló gondot fordítunk közgazdasági rovatunkra, melyben mindig közlünk eredeti táviratokat a budapesti tőzsde az napi árfolyamairól.

Távirati rovatunk, mint olvasóink számtalanszor meggyőződhetek róla, az összes helyilapokéinál tartalmasabb, gazdagabb. Ilyen marad ezutánra is. A főrendi- és képviselőház minden üléséről részletes tudósítást hozunk budapesti levelezőnk tollából.

Kérjük az előfizetések szives megújítását.

### Az „Aradi Közlöny” előfizetési árai:

Helyben		Vidéken	
házhoz hordva:		szétküldve:	
Egész évre	12 frt — kr.	Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	6 frt — kr.	Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.	Egy óra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az **ARADI KÖZLÖNY** kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

### Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:  
Szeptember 29.

Változás nem várható.

### Divatlevél.

Budapest, szeptember 27.

„Facon”! Ez lesz — kedves hölgyeim — mai conversatióknak tárgya. S hogy referádámmal helyt állbassak, ellátogattam a legelső divattermekbe, hogy ott az őszi divatra nézve kellő információt szerezhessek magamnak és megtudjam, hogy a múlt idény óta mily átala-

kuláson ment keresztül az akkor divatban volt facon, hogy az ismét „divatos” niveaura emelkedjék.

Gyönyörködni akartam abban a sok, szebbnél szebb modelle-ben, melyek Páris vagy Berlin remekei, látni akartam az Angliából érkezett, vagy divattermeink főnökei által magukkal hozott angol toilettek és felöltők mintáit, szóval: „au fait” akartam lenni a divat terén.

Láttam sok mindent: szépet is, izléseket is és „antique” újdonságot is, ha már a tout prix újdonságuk kell lennie. De ha azt kívánják, hölgyeim, hogy a látottaknak teljesen hű képét mutassam be, talán legczélsebb lenne ezt nem az én leírásomban keresni, hanem kézzel venni valamely divatlapot a századi elejéről, melyben okvetlenül meglegik a mostani divatot a leghűbb illusztrációkban az 1805. évtől egész 15-ig terjedő dátum alatt.

Tehát hölgyeim: a divat multja, a divat jövője. Ezt a benyomást teszi reánk a kelme, a szín, de főleg a facon. S bizony alig hihető, hogy ezek nem a „régijó időköl” valók, hanem a 19-ik század vége felé, Páris legelső szalonjaiban láttak napvilágot.

No, de kedves hölgyeim, biztosítom önöket, hogy talán még soha oly dus választék nem állott rendelkezésünkre, mint az idén s a fentebb említett facon inkább diner-, soirée vagy báli toiletteknél nyer alkalmazást.

Ami az utcái és promenade-öltözékeket illeti, még mindig a „jupe fourreau” a legkedvesebb azon változással, hogy bár az alj a taille körül most is igen „collante,” de alul tetemesen bővebb. Az alj-bőség alul majdnem négy és fél méter. A másik változás pedig az, hogy az uszály az utcai öltözékeknek már nem divatos; amit tehát a hosszúságból elvesznek, azt hozzáadják a bőséghez.

A sima aljak között itt-ott látható néhány toilette, a mely kis paniert, vagy tunique-féle arrangement-ot mutat; de azt hiszem: egyelőre nem kell félünk attól, hogy ezt a jelenlegi szép és gracieuse divatot, az a nehézkes „troussage” korszak váltaná fel.

Most megkísértem egy-két toilette leírását és kezdem egy párisi modelle után készült promenade vagy verseny toilette Sötétkék faille jupe fourreau, Hortensia faille bélessel: az al alul két sorosan keskeny rojttal szegélyezve: a blouse-szerű derék természetesen az aljba jön. Az ujak igen bővekk, de nem magasak, „manches ballons” mintára készültek; az öv és a kis Figaró, mely utóbbi majdnem elmaradhatlan kelléke egy elegans toiletteknak, sötétkék és rózsaszín changeant-bársonyból készülnek.

A második soirée toilette: facon Empire, s Louis XIII. E toilette három kelméből igen izléseesen van összeállítva, ngymint rózsaszín crépe de chine, rózsaszín és sárga changeant mousseline de soie, s ugyanily changeant bársonyból. A princesse-alj, valamint a wateau-redő crépe de chineből készült, míg a fichu-szerű dísz a derékon a changeant mousselineből, a „ballons”-ujak, melyek jóval csak a kö-

De az orvos mit sem látszott észrevenni, nyugodtan ülve maradt, s mereven nézett a lány sötét szemébe.

— Tulajdonképen azt akarom öntől kérdezni, mint barátja, mért nem ment férjhez? — tudom, hogy kérdésemet hasonlóval viszonzná — s a válasz, melyet mindketten adhatnánk ugyanaz lehetne, mi nem találunk magunkhoz illőt, ő mellettünk, mi pedig mellette haladtunk el, ha a magunk hibájából vagy a nélkül. De hát azért már késő lenne-e?

Klára most csakugyan felemelkedett.

— Nem hívott Mária? Nekem úgy tetszik.

Ő is felkelt s elállta útját.

De most az egyszer, a faképnél nem hagy Klára.

— Igazán orvos ur, úgy hiszem, jobb, ha befejezzük a társalgást.

Nem s ezerszer nem végre már le akarom rázni szívemről azt a terhet, mely már napok óta súlyosodik rá. En ez idő alatt magát figyeltem, áldozatkésztségét, lelkének nemességét csodáltam, — százszor kérdeztem magamtól, mint volt lehetséges, hogy e nő úgy ment az életen keresztül s nem találta egy sem magához méltónak. És akkor, midőn magamban a szunyonyadó szerelmet ébredeni láttam, magamon nevettem. Tegyetem-e, tehetem-e, vagy én, ki már régen hátra hagytam éltém ifjú

korát, kezesemet ajánljam fel a nekem legdrágább kincsnek. Én küzdtem magammal, azt híven szívem erős páncéljával van körülvéve s nem fog elárulni önnek — de hiába! Klára én nem várhatom, nem remélhetem, hogy maga az első szerelem egész odaadásával boruljon keblemre, de bátran kérdezhetem: „Akar-e ön neje lenni egy becsülete: férfinak, ki minden boldogságát a magában keresné és találná? Akar-e Klára.

Klára némán hallgatta az orvos beszédét, szemei nyugtalanul révedeztek ide-oda, keble hevesen lihegett. Mily másként, egészen másként, mint ő álmodta? S vajjon mit jelent szívének gyors dobogása, vérenek heves lüktetése, tán igazán szerelem az, mit ő az orvos iránt érez, vagy csak barátság? Öregségét említi, pedig mégsem lehetnek oly messze az évek, midőn ő élte delén állott, mialatt ő kora ifjusága utolsó éveit látta elhaladni. Igen az orvos becsületes ember a szó legnemesebb értelmében s boldog érzés dobogtatta meg szívét a gondolatra, az ő oldalra lenni, ment minden gondtól, az ő gondoskodásának egy új, boldog életet köszönni.

De mindezekért mit adhat ő a szerető férfinak? Kötelességérzést? Hideg szó, ha rossz helyt alkalmazzák. Oh na tiz, ha őt év előtt jött volna elő e kérésrel, de most már késő — nagyon késő! . . .

Hallert Klára jobbát kezében tartotta s

ő türe, hogy azt ajkaihoz emelje. Most lassan kiszabadította gyenge ujjait a férfi kezéből azon kézből, mely őt védeni akarta, s arra képes is lett volna.

— Akar-e Klára — kérdezte ismét — s hangja reszketett a felindulástól.

— Én, — én nem tehetem — mondá a leány s aztán mindkét kezével eltakarván arcát a sophára hanyatlott s keservesen zokogott.

Az orvos mit sem szólt. Egy pillanatig mereven nézte a szegény leányt, aztán gépiesen vette kalapját, kezét a kilincsre tette, ellebbentette a függőnyt. Még egyszer utóljára fordult vissza, egy utolsó isten hozzádot akart még neki mondani, minden harag és keserőség nélkül ekkor érezte, hogy valaki őt átölelte bensőséggel és melegen, mint csak a szerelem teheti és egy lágy hang sutogta fülébe:

— Te gyermek, kedves gyermek, s ezzel karjaival átölelte az elpirult leányt — a szívvel szeretünk s a mi szívünk soh' sem öregszik meg!

A mellékszobából ismét hallatszott:

— Klára, Klára!

Hallert ujját ajkára tette s komikus komolysággal mutatott az ajtóra.

— Rajta kötelességünkhöz! — Holnapra azonban mégis más betegápolót rendelék ide.

nyokön felül érnek, valamint az öt bársonyból vannak.

Egy halványzöld mousseline de soiból készült toilette különösen feltűnt izléses összeállításával. Ugyanis a halványzöld alapon, rózsaszín és halvány lila orchideák voltak elszórtan beszöve. A sima aljat csupán egy 12 centiméternyi széles csipke-fodor szegélyezte. A kis, redőzött, blousszerű derékhez halványzöld bársonyból készült Figaró hordandó.

E két utóbbi öltözék egy főúri esküvőre készült. Öszintén megvallva a toiletteleg legnagyobb része nem érkezett még meg. Divattermeink főnökei még nem tértek vissza körutjukból és így még nem mutathatták be mindazokat az újdonságokat, amelyekkel a hölgyközönségnek meglepetést szerezni óhajtanak. G—y M—t.

## H I R E K.

Szeptember 29. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Mihály — Protestáns naptár: Mihály. — Görög-keleti naptár (szeptember 17.): Zsófia. — A nap kél 5 óra 58 perczkor, nyugszik 5 óra 42 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola. földszint.

Október 2. A fa- és fémipari szakiskola megnyitása délelőtt 11 órakor.

Október 3. A Justh-Rácz sajtópör tárgyalása.

Október 5—6. Ellenőrzési szemle a honvédelmi társaságban.

Október 8. A tornaegyleti vívőkör ünnepélyes megnyitása.

Október 10. Aradmegye őszi évnagyvadás közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Október 10. Az aradi gazdasági egyesület közgyűlése délután 4 órakor a vasúti palota üléstermében.

Október 16. Az 1848—49-iki honvédek aradi egyletének közgyűlése.

— **A hivatalos lapból.** A király szirmai Szirmay József 4 sz. huszárezredbeli főhadnagynak. József Agost főherceg ö ca. és kir. fensége udvartartásába szolgálattévő kamarási minőségben leendő beosztását elrendelte.

— **A király keresztleánya.** Berlinből távirják, hogy Vilmos császár nemrég született leányának keresztapaságára Ferencz József királyt kéri fel. A wüthenbergi királyt és királynét is felszólítják a tisztség elvállalására.

— **A király adománya.** Ő császári és apostoli királyi Felsége: a békéscsabai gör. kel. román egyházközségnek, lelkészlak építésére, iskolája kibővítésére és temploma újból fedésére, 100 frtnyi segélyt méltóztatott magánpénztárából legk. adományozni.

— **A püspök a siket-némák közt.** Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök Aradon tartózkodásának utolsó napján Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester s a kíséretében levő urakkal meglátogatta a helybeli siket-néma iskolát is. A polgármester néhány szóban ismertetvén az iskola keletkezésének történetét, figyelmébe ajánlotta a püspöknek az iskola eredményeit, melyek szerint a növendékek itt érthető, tiszta kiejtést sajátítanak el. A püspök erre több növendékhez kérdést intézett s meglepetve győződött meg arról, hogy a növendékek megértették kérdéseit s feleltek arra. Salacz Gyula polgármester ezután egy kis szolnoki leányt szólított fel, aki tiszta kiejtéssel egy imádságot mondott el. Végül a püspök meglepődését fejezvé ki az iskola eredményei felett, mint egy 12 percznyi tartózkodás után elhagyta az iskolát, előbb a vendégekönvbe bejegyezvén a látogatás keltét s nevét: „Dessewffy Sándor püspök.“

— **Sclauch püspök bibornokjelölt.** A kath. egyház feje, XIII. Leo pápa, a legutóbbi hírek szerint decemberre konzistoriumot hív egybe, melyen husz bibornoki szék lesz betöltve. A bibornokjelöltek közt a magyar hercegprímást, újabban pedig Nagyvárad kiváló püspökét, Schlauch Lőrincz drt. is emlegetik. Így írja ezt a „Nagyvárad“.

— **Kerczek Keresztély** lovag tábornok, háziezredünknek volt parancsnoka tegnap délután Brassóból Aradra érkezett. A tábornokot — ki néhány napig időz városunkban — az indóháznál a 33. gyalogezred csaknem teljes tisztikara fogadta.

— **A Görgey Arthur szülője.** Nehány nap előtt azt írta a „Pesti Napló“, hogy Görgey Arthur, Magyarország egykori diktátora, egy kosár szőlővel kedveskedett a király ő Felségének. Igen jó forrásból értesülünk, hogy ez a közlemény minden alapot nélkülöz. Az öregnek ugyanis nincsen szülője s aki ismeri őt — ugymond forrásunk — az fel sem teheti, hogy másnak a szőlőtermésével akár a maga neve alatt dicsekedjék, akár kedveskedjék ő Felségénél.

— **Végre kedvező szüreti hírt is jelentenek az aradi hegyaljáról,** még pedig annak egyik legjobb szőlőtermő helyéről. Apatelekről, hól a híres mokrai bor terem. Mint lapunknak írják, itt a szüret október 3-án kezdődik. Daczára a fillokszera és peronoszpóra pusztításainak, nem különben a multkori nagy jégviharnak, levelezőnk jelentése szerint a szüret sok helyen szép eredménnyel kecsegtet.

— **Október 6. A nagyváradai jogakadémia hazafias polgársága** — mint nekünk írják — a nemzet nagy ünnepén emlékünnapélyt rendez. Az ifjuság okt. 6-án este 6 órakor Nagy Sándor 48-as honvédtábornok házában az emléktábla elé vonul, hol Baróthy Pál tart beszédet és Dobák Emil szavalja Ábrányi Kornél egy szép alkalmi költeményét.

— **Halálos szerencsétlenség.** A fegyverrel való tréfálkozás már sokszor kegyetlenül megbosszulta magát. Tegnap reggel ismét borzalmas szerencsétlenséget okozott egy tréfa közben véletlenül eldördült lövés. Uj-Aradon Filip József gazda, kétszövű lankaster fegyverét a községháza előtt Efu János 16 éves suhanczozal lakására küldé. A suhancz utközben Hesz Ferencz 19 éves barátjával találkozott s tréfásan rákiáltott:

— Mindjárt lelőlek!

— Lőjj, ha mersz!

Efu czélzott s abban a hiszemben, hogy a fegyver nincs meglölte, lepattantotta a sárkányt, mire Hesz egy jalkiáltással eszméletlenül esett össze. A lövés hasát érte, s Hesz a sérülés folytán egy félóra mulva kiszervenvedett.

A tettest elfogták. A vizsgálatot Szandics Uros kir. aljárásbíró vezeti.

— **Az illetékezelési mizériák szigorú rendelet kibocsátására** indították közelebb a pénzügyminisztert. Daczára annak, — ugymond — rendeletében, hogy az illetékezelési utasításban foglalt intézkedések pontos és szabatos alkalmazása mellett egy a kétszeres illetékek-kiszabásoknak, mint a már befizetett illetékek végrehajtására való kimutatásának esetét ugyszólva kizártnak kellene feltételezni, még is az utóbbi időkben tapasztalható volt, hogy egyes adóhivatalok az illetékek kétszeres kiszabásának elkerülésére nem fordítanak kellő gondot s a már befizetett illetékeknek kényszerbehajtása, vagy a behajtás megkísérlése által a feleket indokolatlan zaklatásoknak teszik ki. E visszas és egy a pénzügyi szolgálat megbízhatósága, mint az egyes felek érdekében mulhatatlanul orvoslandó állapot gyökeres megszüntetése végett az adóhivatalokat az említett utasítások legpontosabb foganatosítására azzal az ismételt kijelentéssel kötelezi a miniszter, hogy az utasítások ellenére elkövetett bármely mulasztás esetében ragaszkodni fog a fegyelmi szabályok teljes szigorú alkalmazásához. Egyidejűleg kötelességé teszi a pénzügyigazgatóságoknak, hogy az adóhivatalok illetékezelésének időnkénti megvizsgálása alkalmával, az utasítás szóban forgó intézkedéseinek pontos betartását is szigorúan ellenőrizzék s a tapasztalt mulasztás esetében a megtorlás iránt saját hatáskörükben legott gondoskodjanak.

— **Népesedés.** Arad város területén a mult hét folyamán született 14 fi 8 nő összesen 22, meghalt 19 fi 15 nő összesen 34 egyén. A születések évi aránya tehát 24.5 míg a halálozásoké 39.7 pro mille. Differitiszben 5 gyermek halt meg.

— **A püspökladányi szikkasztás** szálal Aradon. Mint az „Aradi Közlöny“ táviratában hozta, püspökladányi takarékpénztár pénztárosát, ifj. Mogyoróssy Lajost és könyvveze-

tőjét, Kaczér Arpadot állásuktól fölfüggesztették rendetlen kezelés miatt. Tulajdonképen hiány nincs kiderítve. A könyvvezetés tiz év óta rendetlenül ment. A kettő vagyona valószínűleg fedezi az esetleges hiányt. A debreczeni érdekelt négy pénzintézettel Rosenfeld igazgatósági tag, ki e czélból Debreczenbe atazott, az ügyeket rendezte. Az intézet ezelőtt tiz évvel alakult harmincezer forint alaptökével. Egy másik tudósítás szerint a pénztáros és a könyvvezető, különösen az utóbbi saját beismerése szerint, már az intézet keletkezése óta szisztematikusan olyképp sikkasztották az intézet vagyont, hogy leszámítottattak olyan váltókat, melyeket az igazgatóság nem fogadott el és az így leszámított váltók értékét saját czéljaikra fordították. Az igazgatóság saját megnyugtató végett értesítette erről a körülményről azt a fővárosi pénzintézetet melylyel üzleti összeköttetésben állott és kérte, hogy küldene ki egy szakértő számvizsgálót. A fővárosi általános takarékpénztár kiküldte Steiner nevű hivatalnokát, kihez a takarékpénztár kérelmére Hantel, az alföldi takarékpénztár hivatalnokja társult. Ez a bizottság megkezdte a vizsgálatot, mely már az elején több mint hatezer forint hiányát fedezett föl. Kaczér Arpad könyvelő mindjárt a vizsgálat elején töredelmesen bevallotta a sikkasztás elkövetésétés biztosítékképpen felajánlotta teljes vagyont. Ilyképp a takarékpénztár az eddigi lefolyt vizsgálatok alapján konstataált hiányt egy részben fedezve látja; fedezetlenül marad egy 2000 frt mely az intézet tartalékalapjából feg pótolatni. A pénztárosnak nincs magánvagyon. A hűtlen pénztáros: ifj. Mogyoróssy Lajos, tegnap állítólag öngyilkossági kísérletet követett el, felakasztván magát, azonban még idejekorán észrevették és elválták a kötelet. Kaczér Arpad pedig az éjjel megszökött. A takarékpénztár igazgatósága elég naiv volt egy nyilatkozatot iratni alá vele, mely szerint sem öngyilkossá nem lesz, sem meg nem szökik.

Ujabb forrásból arról értesülünk hogy Kaczér Arpad Aradon és Arad környékén kerestetik, mert valószínű, hogy ideszökött. Kaczér különben is ismert firma nálunk. Aradon katonáskodott a 33-ik gyalogezrednél 1879-ben s ugyancsak itt nyomdászsegéd volt, mielőtt könyvvezető nem lett volna.

— **Tanácsjegyző.** Az igazságügyminiszter Pavlovics Márk vingai járásbírósi albirót a temesvári kir. ítélőtáblához tanácsjegyzőül rendelte be.

— **A zsigmondházi gyilkosság** áldozatának személyazonosságát Danits János személyében tegnap végleg megállapították. A tetteseknek már nyomában vannak, s néhány nap mulva már a büntető igazságszolgáltatás kezében lesznek. Közelebbi adatokat a vizsgálat érdekében nem közölhetünk.

— **Tanítóválasztás Apátiban.** Apátiban — írja levelezőnk — a napokban ejtették meg a tanítóválasztást, melyen több pályázó közül az intelgencia összetartása folytán egyhangulag Zsurka Aurél kladovai tanítót választották meg.

— **Érdekes tünemény a Marosban.** Miután a Maros vizállása jelenleg ismét rendkívüli alacsony, újra láthatóvá lett a Maros medrében levő 3 forrás. Ez érdekes tünemény, melyre már tavaly is felhívtuk lapunk olvasóinknak figyelmét, a nagy kincstári hirtől körülbelül 100 lépésnyi távolságra van s igen könnyen felismerhető, mert a víz erős bugyborékolása elárulja a forrás hollétét.

— **Az ipartestület tagjaihoz.** Az államilag segélyezett fa- és fémipari szakiskola felügyelő bizottsága részéről ezen iskolának vasárnap, folyó évi október 2-án délelőtt tizenegy órakor tartandó megnyitási ünnepélyére ipartestületünk is meghívattán, felkérjük a testületi elöljáróság tagjait, valamint mindazon fa- és fémipart üzö testületi tagokat, kik a nagyjelentőségű ipari új intézet iránt érdeklődnek, hogy a testületi ház dísztermében tartandó megnyitási ünnepélyen minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni. A testületi elnökség.

— **Jóváhagyott engedélyezés.** A belügyminiszterium jóváhagyta Aradmegye alispánjának azt a határozatát, melylyel Halma Andor

és neje szentlányfalvi birtokosnak vizmümmunkalati engedélyt adott.

— **A város Lázárjai.** Arad város szegényügyi bizottsága tegnap délelőtt 11 órakor S a r l o t Domokos főkapitány elnöke alatt ülést tartott, melyen 22 segélyt kérvényező közül 13 szegényt részesített állandó havi segélyben.

— **Tisztújítás Békésben.** Tegnap tartotta meg — írja levelezőnk — Békésmegye rendes őszi közgyűlését, melyen a megüresedett állásokat töltötték be választás útján. Arvaszéki elnöknek megválasztották J a n c s o v i c s Péter eddigi arvaszéki elnököt, békési főszolgabírónak P o p o v i c s Szilvesztert, szeghalmi főszolgabírónak, A m b r u s Sándort, orosházi főszolgabírónak B a r t ö k y József drt. I. aljegyzőnek L u k á c s Endrét, II. aljegyzőnek C s á n k y Jenőt, arvaszéki elnöknek D a i m e l Sándor drt, gyulai szolgabírónak W e i l a n d Sándort, békési szolgabírónak P o p o v i c s Viktort. Végül a főispán kinevezte tiszteletbeli főszámvevőnek D a i m e l Lajos alszámvevőt. A járási orvosi állásokat, amelyek rendszerezését a belügyminiszter kívánta, a megye nem hajlandó felállítani.

— **Óvintézkedések a kolera behurczolása ellen.** A belügyminiszter körrendeletet intézett a városi és megyei törvényhatóságokhoz, melyben elrendeli, hogy az Orosz és Németországra nézve fennálló zárlat Galiczia és Bukovinára, mint kolera fertőzött területre is kiterjesztendő.

— **Uj harangok.** Szentlányfalva ev. ref. hitközség presbiteriuma elhatározta, hogy a templom számára két nagy harangot öntet.

— **Egy község gyermekek nélkül.** A difteritisz Liebling temesm. községben már fél év óta szedi áldozatait és a foganatosított óvintézkedések dacára, egyre terjedőben van, úgy, hogy a községben már alig van gyermek. Ez okból S o m o g y i Gyula főszolgabíró, dr. Schiller Frigyes csákovai magán-orvost a községben kinevezte járványorvossá, Schied Frigyes pedig járványfelügyelővé. A főszolgabíró ezen intézkedése megnyugtatólag hat a lakosságra.

— **Gyilkosság.** Szeghalomról rejtélyes gyilkosság hírért hozta az aradi csendőrséghez tegnap a táviró. A Szeghalommal szomszédos Öcsödön tegnapi virradóra rablógyilkosság történt. A nyomozás megindítására V á r a d y Béla csendőrfőhadnagy Aradról a helyszínére utazott.

— **Uj jegyzői lak ékesíti Szentlányfalva községét,** mely a napokban teljesen felépült s a felülvizsgálat előtt áll.

— **Elégett cséplőgép.** Apátiban, mint lapunknak írják, V a l k á n Flórián kárára elégett egy 1000 frt. értékű cséplőgép. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Gyilkos mostohaapa.** Nagyváradról jelentik nekünk: Nagytaluban P a p Lőrincz gazda kegyetlenül meggyilkolta mostohaapját P á l l Annát. A törvényszéki orvos és a vizsgálóbíró a helyszínére utaztak.

— **Difteritisz.** Szentlányfalván — mint jeleztük — fellépett a difteritisz és sűrűn szedte áldozatait. A járvány most is grassál, dacára a legkörültekintőbb óvintézkedéseknek.

— **Lopás banketten.** Ez alatt a cím alatt köztöltük tegnap, hogy a regattabálon rejtélyesen tűnt el egy tulla-ezüst dohányszelencze. Tegnap, mikor a rendőrség a pinczereket valatorára fogta M ü n i c h István pinczér elszaladt D á n i e l Endre lakására s neki 1 frt borra való ellenében átadta a szelenczét. A rendőrség nem méltányolja a becsületes megtalálót s tovább folytatja ellene a vizsálatot.

— **Pályázatok.** A sátoralja-ujhelyi pénzügyigazgatóság III. oszt. ellenőri áll. 14 n. a. A budapesti állatorvosi akadémiánál két szolgai áll. 4 h. a. Az igazságügyminiszterium számvevőségénél III. oszt. számtiszt áll 3 h. a. A temesvári járásbírósnál aljegyzői áll. 14 n. a. A nagyváradai törvényszéknél aljegyzői áll. 24 n. a. A r a d n a i járásbírósnál segédszolgai áll. n. a. A szegedi pénzügyigazgatóságnál IV. oszt. adótiszt áll. 2 h. a.

— **Szolid elvű üzlet ajánlás. Hoffmann Antal Aradon.** Andrassy-tér 14. szám a. „vörös kereszt” Hermann palota.

A n. é. közönség b. tudomására hozom, miszerint bel- és külföldi bevásárlásom alkalmával, tömeges áru vételeimmal azon előnyt

nyertem el, hogy áru-választékban valamint ennek olcsóságaival a fővárosi jelentékeny cégekkel is versenyezem.

Szives megtekintésül áruraktáromban a n. é. közönség rendelkezésére mindenkor előzékeny szolgálat adatik. — Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

#### Hölgyek figyelmébe!

A legjobb munkaerőkkel bíró műhelyem révén, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy kitűnő szabású elegáns és izléses toilleket és felöltőket, francia és angol modorban jutányos árak mellett fővállalhatok. — Kiváló tisztelettel Hoffmann Antal, női-divat különlegesség, confectio, vászon, kész fehérnemű és kiházasítási kelengyék áru raktára.

#### Egyletek, Társulatok.

— **Honvédek közgyűlése.** Az 1848/49-iki honvédek aradi egyletének k ö z g y ű l é s e, folyó évi október hó 16-ára fog egybehivatni. Ezen közgyűlés tárgyai lesznek: 1. Az elnöki-, pénztárnoki- és számvizsgáló bizottsági jelentések. 2. Az elnök, alelnök, pénztárnok, jegyző és 20 választmányi tag megválasztása. 3. A betérjesztendő egyéb előterjesztések és indítványok iránti határozat hozatal.

#### Színház.

— **A lemaradt társulat.** Tegnap délutánra jelezte G o n d a az időt, a mikor a mi színházunk egy részének megérkezni kellett volna. Volt sürgős-forgás, várakozás a habituék és maczenások körében. Várták a társulatot, de a küszöbön álló szezon első fecskéi — úgy látszik lemaradtak Váradon. Az érdeklődők egész serege interpellálta már meg Gondát, — a ki most hogy a bérletek feltűnő módon megszaporodtak, állandóan mosolyog, hogy hát mikor is jön voltaképen Thália népe, mire lakonikusan csak annyi felvilágosítást adott, hogy talán ma reggel.

— **A nemzeti színház új tagja.** T ö r ö k Irmát, a kiváló tehetségű fiatal színésznőt, az aradi színház társulat volt tagját, aki a tavasszal nagy sikerrel vendégszerepelt a nemzeti színházban az igazgatóság szerződtette.

#### Törvényszék.

Kiss Péter apellál! Az aradi vasuti postarablogyilkosban feltámadt a szabadság utáni vágy. Nem kell neki már bitófa sem! Tegnap ismét magához kérte védőjét B a r a b á s Béla drt s méltatlankodva beszélte el neki, hogy míg más gyilkost csak 10—12 évi fegyházra ítéltek, őt életfogytiglan akarják fogva tartani. Ez nem igazság. Arra való a védőügyvéd, hogy segítsen a baján. Uj vizsgálatot akar elrendeltetni, a melyen ujonnan kigondolt mesét adna elő. Nevezetesen azt adná elő, hogy P i v o v a r n i k adta neki a kést, hogy T o d o r Ferenczet szurja le, a melylyel aztán később a gyilkosságot elkövette. Védője felebbez a kuriához, de nem várhat semmi sikert, mert nincs indok, melynek alapján a póttárgyalást elrendelni lehetne. hisz K i s s mindent beismert.

#### VEGYESEK.

— **Piromániás gyermek.** Lapás Gyarmat nyitramegyei községben tizenöt éves volt mostanában. Látszott, hogy egy kéz gyujtogatása hozza a községre a nagy veszedelmet, de sokáig hiába találgatták, hogy ki lehet a gonosztevő, Végre most kiderült, hogy nem gonosztevő, hanem egy R a c s e k nevű kocsisnak beteg kis leánya volt a gyujtogató. Kórházba vitték, mert piromániában szenved, s rosszakarat nélkül tett kárt a szomszédok vagyonában.

— **A rodostói Rákóczi templom felszentelése.** A rodostói emlékek közül a Rákóczi-templomot már teljesen helyreállították s hozzáfogtak a többi emlék javításához is. A templomot a napokban szentelte fel R a n d a s s o páter s misét is mondott és szentbeszédet is tartott. Beszédében megemlékezett mindazok-

ról, akik adományaik által lehetővé tették a templom újjáalakítását s különösen Bay Ilonát, aki nagyobb anyagi áldozattal járult a költségek fedezéséhez.

— **A megütölgelt huszárszázados ügye.** A bécsi turfon megesebt botránynak újabb folytatása van. S o n R o b e r t s bécsi németalföldi főkonzul, Son Konstant anyja nyilatkozatot tesz közzé a becsületbírósg ellen, mely a fiát diszkvalifikálta. Son Roberts azt állítja, hogy a becsületbírósg jegyzőkönyvében foglalt az a pont, hogy fia vonakodott a megsértett huszárszázadosnak elégtételt adni, nem felel meg a valóságnak. Son Konstant késznek nyilatkozott a századosnak lovgias elégtételt adni. de ettől a szándéktól orvosai rendelkezése el kellett állnia, mert egyik szemén vak s mindkét válla ki van ficzomodva. Son Roberts megzafolja azt az állítást is hogy a fia elmebeli állapota kifogás alá eshetik.

— **Rövid hírek.** A d e b r e c z e n i polgármester már elküldötte Tisza Lajos grófnak azt a hortobágyi csikós-kötőféket, melyet Munkácsy Mihály kért modelnek Honfoglalás című festményéhez. — S a á g h o n a hetvenöt éves Lind Julia a háza padlásán felakasztotta magát s meghalt. — B o g á r o s o n Kohl György földbirtokost a kutjában halva találták. A kikindai ügyészség gyilkosságot gyanít s a már eltemetett holttestet exhumáltatja. — G i r o d á n Hruza Mária megharapta a veszett kutya. — K a r á n s e b e s e n Iván Juon felgyujtotta Balogh József takarmányát, mert nem akarta a leányát hozzá adni feleségül. — C h i n o r á n b a n két nap egymásután volt tüzeset. Elégett három pajta és sok gazdasági eszköz. — B á n y a - C s i k l o v á n Bolleán Györgye agyonszurta régi kedvesét, Sperlin Száva asszonyt, azután önként jelentkezett a bíróságnál. — K é z d i - V á s á r h e l y e n a napokban vi gyázatlanságból tűz támadt, mely négy házat megemésztett.

#### Táviratok.

##### Wekerle és a költségvetés.

Budapest, szept. 28. (Saj. tud. táv.) A szombaton betérjesztendő költségvetésben a konvenczió jelenlegi állásától is szól W e k e r l e; az állampénztár készlete folytán oly örvendetes hogy az év végén száz milliónál több készlet lesz. A valuta szabályozás állása oly kedvező, hogy az aranykészletet a pénzverő egy év alatt nem tudja kivereni.

##### A főváros a színházakért.

Budapest, szept. 28. (Saj. tud. táv.) A fővárosi törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén a nemzeti és népszínházi nyugdíjalap javára 30—30 ezer forintot szavazott meg.

##### A Kisfaludy-szobor leleplezése.

Budapest, szept. 28. Saj. tud. táv.) A győri Kisfaludy-szobor leleplezési ünnepélyén az akadémiát J ó k a i Mór és R á k o s i Jenő fogják képviselni.

##### A kolera.

Budapest, szeptember 28. (Saj. tud. táv.) D e á k István szeszgyári munkás, a kit tegnapelőtt gyanus tünetek miatt a barakk-kórházba szállították, ma — vérhas tünetei között — meghalt.

Ma reggel két abbéli újabb gyanus jellegű megbetegedés történt. S i m p a Erzsébeten és Antonics Mária kolera-noszt-rasz tünetei mutatkoztak. Mindkettőt bevitték a barakk-kórházba.

Tegnap két olasz érkezett ide fertőzött területről: R i c h t o s z k a Mari cseléd Bécsen át Galicziából és H a r s c h Ida háztulajdonosné Drezdából. Amaz tovább utazott és ki sem szállt Budapesten, emezt a «London-szálló»-ban azonnal dezinficiáltak és orvosi megfigyelés alá helyezték.

**A bányai esperesség Hurbán ellen.**

**Temesvár,** A bányai evangélikus esperesség ülésében botránkozva szól hogy Hurbán aparuai lelkész a bukaresti román ligához intézett hazaellenes levelet. E fölött undorodását kimondja; elvárja Hurbán perbefoglalását és elmozdítását. Az elkeresztelési kérdésben törvényhez ragaszkodást. Csáky iránt pedig elismerést kimondták.

**A bécsi rablógyilkos.**

**Pozsony,** szept. 28. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt történt meg a Pozsonyban öngyilkossá vált Szemerédi agnosztázása. A kiküldött bíróság valamint az érdekelt bécsiek konstatálták, hogy a halott Szemerédi holtteste, ugyanazé a Szemerédi, aki Bécsben az olyan nagy port felvert ügynek volt a szomorú hőse.

**A védvamos francziák.**

**Páris,** szeptember 28. (Saj. tud. táv.) Most már mérvadó körök is beismerik, hogy a védvamos politika nagy válságot okozott, mert a vidékről beérkező jelentések majdnem kivétel nélkül a kereskedelem pangásáról panaszkodnak.

**Liebkecht kiutasítása.**

**Páris,** szept. 28. (Saj. tud. táv.) A kormány tagadja, hogy Liebkechtet kiutasítani szándékozott. Liebkechtet Lyonban nagy lelkesedéssel fogadták. Lyonból Mühlhausenbe megy (Elsassban), hol egy gyűlésben az elsass-lotharingiai kérdésről fog beszédet tartani. A már említett beszélgetés alkalmával továbbá úgy nyilatkozott Liebkecht, hogy a szociáldemokraták Németországban az új katonai törvényjavaslat népszerűtlensége következtében egy millió új szavazatot fognak nyerni. Sajnálja, hogy a berlini világkiállítás megőrzése a párisi kiállítás előtt lehetővé nem tétetett, mert meg van győződve, a francziák a legszívelebb fogadtatásban részesültek volna Berlinben.

**Összeesküvés a kínai császár ellen.**

**Washington,** szept. 27. (Saj. tud. táv.) Ma itt Leony Fev nevű kínai fiatal embert tartóztatott le a rendőrség, kinél kompromittáló iratokat találtak, melyekből kitűnik hogy egy San-Franciskóban levő titkos társulat, összeesküvést szított a kínai császár élete ellen. Az iratokat kiszolgáltatták a kínai nagykövetségnek.

**Közgazdaság.****A kereskedelmi- és iparkamara ülése.**

— Meghívó. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara folyó évi október hó 4-én azaz kedden délután 5 órakor saját helyiségében teljes ülést tart, melyre a t. kamarai tag urak ezennel tisztelettel meghívotnak.

A napirendre kitűzve vannak:

1. Elnöki közlések.
2. A kereskedelmi- és iparkamara leirata, melylyel véleményezés végett leküldi Hátszagr. t. város piacsterének vásárok alkalmával használata és a helypénzszedés tárgyában alkotott szabályrendeletet.
3. Ugyanazon miniszter urnak leirata a téglák és cserepek normális alakjainak megállapításáról a magyar mérnök- és építész egyesület által készített javaslatnak ipari és kereskedelmi szempontból leendő véleményezése iránt.
4. Ugyanazon miniszter urnak véleményét kért leirata a dobriai volt határőr testület helypénzszedési szabályzatára vonatkozólag.

5. Ugyanazon miniszter urnak leirata, melylyel véleményes jelentéstétel végett leküldi Békésvármegyének Csorvás község kérelméhez képest módosított heti vásárlátogatási szabályrendeletét.

6. Ugyanazon miniszter urnak rendelete, melylyel az országos és heti vásárok engedélyezése, valamint a vásárok áthelyezése és a pótvásárok tárgyában kibocsátott körrendeletét megküldi.

7. Ugyanazon miniszter urnak rendelete az osztrák-magyar banknak az általa fizetett adóösszegek után keresk. és iparkamarai illetékekkel megróvása tárgyában.

8. A győri társkamara átírata a bold. Baross Gábor kereskedelmi miniszternek emelendő szobor érdekében indítandó mozgalomhoz való csatlakozás iránt.

9. A soproni társkamara átírata, melylyel pártolás végett megküldi felterjesztését a dohányárulóknak vasárnapokon és Szt.-István király napján déli 12 órától hétfő reggeli 6 óráig leendő kötelező zárása tárgyában.

10. Az aradi fa- és fémipari szakiskola felügyelő bizottságának átírata a kerületbeli törvényhatóságok, városok és nagyobb községek megkeresése iránt a végből, hogy ezen iskolát látogató szegény tanulók részére ösztöndíjakat szavazzanak meg.

11. Ugyanazon felügyelő-bizottság átírata az iskola fenntartásához a kamara által ezévre megszavazott 532 frt segélynek kiutalványozása iránt.

12. Az 1893. évre szóló kamarai költség-előirányzatnak megállapítása.

13. Az aradmegyei községi és közjegyzők egyesületének átírata a cukor és sörfogyasztási adó beszedésének megváltoztatása tárgyában a magy. kir. pénzügyminiszteriumhoz intézett felterjesztésének támogatása iránt.

14. Arad sz. kir. város főkapitányi hivatalának átírata, melylyel véleményezés végett átteszi Neumann testvérek helybeli szeszgyáros cég által létesítendő gyári betegsegélyező pénztár alapszabály-tervezetét.

15. A világosi járási főszolgabíró átírata a M. Világos községben alakult ipartestület alapszabályainak véleményezése iránt.

16. Kohn S. N. és Kohn Zsigmond kamarai beitaogoknak a jövő év elején életbeléptetni szándékolt új vasuti üzletszabályzat tárgyában külön-külön beadott indítványára.

17. Az újszantannai takácsok kérvénye az ipartestületbe belépés kötelezettsége alól fölmentés iránt.

18. Elnöki előterjesztés a kerületbeli törvényhatóságok mellett működő ipartanácsokba tagok választása iránt.

Aradon, 1892. szept. hó 22.

**A kamarai elnökség.**

**Bethlen miniszter törvényjavaslatát.** Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszter — mint az „Aradi Közlöny“ táviratban hozta — mindjárt a képviselőház első ülésének egyikén törvényjavaslatot fog betérjeszteni a ragadós tüdőlob elleni rendszabályokról. Minthogy a ragadós tüdőlob többnyire az Ausztriával határos megyékben fordul elő s leginkább Galicziából és Morvaországból hurcolják be: a bajnak gyökeres orvoslása végett a tervezet akció az osztrák hatóságok erőteljes együttműködése mellett az összes vidékeken ugyanabban az időben indul meg. A mi az akció költségeit illeti, azoknak felét az állam viseli, másik felét a legközelebből érdekelt tizennégy felsőmagyarországi megye tartozik fedezni. Ezenkívül a földmívelésügyi miniszter a telepítési ügyről is fog törvényjavaslatot a képviselőház elé terjeszteni, valamint a mezőrendőrségről szóló, átvizsgált törvényjavaslatot is befogja nyújtani.

**Az első villamos bányavasut Magyarországon.** Mizefa-Czibajon tegnap tartották meg az északmagyarországi egyesült szénbánya és iparrészvénytársaság által létesített villamos bányavasut műtanrendőri bejárását. Lában felügyelő vezetése alatt. A közel 2 kilométer hosszú vasut majdnem kizárólag a tárnákban vezet tova. A rajta alkalmazott villamos mozdonyok húsz, egyenként 1200 kilogramm nehéz kocsi képesek vontatni, a menetsebesség pedig óránként 15 kilométer.

**Az orosz gabonakivitel hanyatlása.** Az orosz gabonakiviteli tilalom megszüntetése dacára, a kivitt mennyiség a folyó év első öt havában nagy különbözetet mutat fel az 1891. és 1890. év megfelelő időszakához képest. A mint ugyanis közzétett adatok bizonyítják, a folyó évi 5 hó kivitele 6.683,000 rubelt tett ki a múlt év hasonló időnyére eső 140.288,000 rubellel szemben, ami eddig is már 133.605,000 rubel különbözetet tüntet ki.

**Szeszület.**

— Szeptember 28. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyors szesz 51.5e, kicsinyben 52.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

**Budapesti gabnatőzsde.**

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai. —

Budapest, szept. 28. d. u. 5 óra

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	csend.	7.40 — 7.95
	tiszavidéki	„	7.50 — 8.20
	pestvidéki	„	7.55 — 8.15
	fehértmegyei	„	7.50 — 8.05
	bácskai	„	— — — —
	észak-magyarországi	„	— — — —
Rozs	—	szilárd	6.50 — 6.75
Árpa	takarmány	lanyha	5.30 — 5.50
	égetni való	„	5.70 — 6.20
	sörfőzdei	„	6.40 — 7.50
Zab	—	lanyha	5.60 — 5.90
Tengeri	bánsági	szilárd	4.5 — 4.90
	másnemű	„	4.80 — 4.85
Káposzta-repeze	—	szilárd	11.20 — 11.50
Köles	—	csend.	4.55 — 4.75
Buza	tavaszi	lanyha	7.45 — 7.17
	junius 1892	„	7.82 — 7.84
	őszre	„	— — — —
Tengeri	máj.-jun. 1892	lanyha	4.82 — 4.93
	szept.-okt. 1891	„	5.15 — 5.17
Zab	Bpest sz. tavasz	lanyha	5.41 — 5.42
	„ „ őszre	„	5.34 — 5.37
Káposzta-repeze	—	lanyha	— — — —
	aug.-szept. 1891	„	— — — —

**Hivatalos árfolyamok****a budapesti áru- és értéktőzsdén**

Budapest, 1892. szeptember 28.

Magyar aranyjárdék 6%	112.40
Magyar aranyjárdék 4%	100.45
Magyar papírdárdék 5%	120.—
Magyar vasuti kölesön	—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsátás	117.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar nyeregnysorsjegy-kölesön	145.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	139.—
Osztrák járdék papírban	96.40
Osztrák járdék ezüstben	96.10
Osztrák járdék aranzban	115.50
18:0-ki államsorsjegyek	140.—
Osztrák-magyar bankrészevény	991.—
Magyar hitelbankrészevény	353.—
Osztrák hitelintézet részevény	313.40
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.67

**Szerkesztői üzenet.**

Hatos Tivadar czimére levél van szerkesztőségünkben.

**Idegenek névsora Aradon.**

— Szeptember 28. —

Fehér Kereszt szálloda: Dr. Breier N. orvos, Temesvár. Dániel Pálné magánzó, Ó-Lécz. Holländer József kereskedő. Zombor. Rácz Gyula vállalkozó. Budapest. Klein J. kereskedő, Temesvár. Gleritzky Sándor magánzó. Kassa. Schrödl H. főmérnök. Budapest. Neuhold Gyula mérnök, Makó. Weiner kereskedő, M.-Szigat. Incze Lajos vállalkozó. Nagyvárad.

Vass szálloda: Veluska Lajos birtokos, Budapest. Nador szálloda: Srautz György jegyző, Ujfalu. Khon Lajos kereskedő, M.-Illye. König Lipót kereskedő, Lippa. Töpfer Alajos kereskedő, Prága. Három Király szálloda: Pál Sándor birtokos, Tompa. Vagner Gyula vendéglős, Brád. Roth Bernát kereskedő, Zsuzsiza. Roth József kereskedő, Tótvárad.

**KIS LOTTO.**

Brünni:

32, 39, 75, 5, 68.

Felelős szerkesztő: Váshhelyi Béla.